

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
SUMY NATIONAL AGRARIAN UNIVERSITY
ECONOMICS AND MANAGEMENT FACULTY

Public management and administration department

QUALIFICATION WORK

education degree - Master

**on: «Administration and economic justification the use of
medical drugs by health care institutions of Ukraine on the
example of medical cannabis drugs»**

Completed:

student of
specialty 073 Management
EP «Administrative management»

Diana Kovalenko

Supervisor

Svitlana Lukash
PhD., Associate Professor

Reviewer

Olena Pizniak
Entrepreneur Pizniak O.S.

Sumy - 2022

SUMMARY

Administration and economic justification the use of medical drugs by health care institutions of Ukraine on the example of medical cannabis drugs.

Qualification work on specialty 073 “Management” EP “Administrative management” SNAU, Sumy-2022 - Manuscript.

In Ukraine, the problem with the black market is actually very significant and widespread in virtually all regional centers and large cities. This can be understood by seeing a large number of graffiti with tags on the house or stickers with the same tags in transport, which are a simple advertising method of spreading the name of online stores that sell substances prohibited by the law of Ukraine. These substances obviously include cannabis, because it is the most widespread illicit drug in Ukraine. Sometimes even patients have to use the services of this kind of black market, because the cannabis-based medications they need are prohibited in Ukraine.

Scientists abroad are constantly engaged in various types of research related to substances prohibited in our country, which leads to the discovery of the hidden potential of these plants, which could be used in such a way that it would benefit society. The issue of cannabis legalization began to be reviewed in the nineties of the last century in the United States of America. It was there that individual states were the first to legalize cannabis for medical purposes. In the European Union, almost all countries use medical cannabis for medical purposes, that is, at the international level, cannabis has already ceased to be considered a dangerous drug, and meanwhile, the laws of Ukraine do not try to adapt to this kind of substance in any way, and prohibit any attractions with it.

In this study was analyzed the theoretical and methodological aspects of the use of drugs based on medical cannabis by health care institutions of Ukraine; the current state and problems of administration of circulation of medical cannabis for medical purposes; interested persons (stakeholders) and the medical use of cannabis in Ukraine; the administrative and economic rationale for the use of medical drugs based on cannabis in the world; were determined ways to improve the administrative and economic regulation of the use of medicinal products containing cannabis by health care

institutions of Ukraine; was built model management and control structures for the production and distribution of medical preparations from medical hemp in Ukraine; was developed a concept of changes in state policy regarding the regulation of the use of medicinal products containing cannabis by health care institutions of Ukraine, taking into account international experience

Keywords: medical drugs, administrative management, stakeholders, economic justification, medical drugs, health care institutions

АННОТАЦІЯ

Адміністративно-економічне обґрунтування застосування медичних препаратів закладами охорони здоров'я України на прикладі препаратів медичного канабісу.

Кваліфікаційна робота зі спеціальності 073 «Менеджмент» ОП «Адміністративний менеджмент». СНАУ, Суми-2022 р. – Рукопис.

В Україні проблема чорного ринку насправді дуже значна і поширена практично у всіх обласних центрах і великих містах. Це можна зрозуміти, побачивши велику кількість графіті з білками на будинку або наклейок з такими ж білками в транспорті, які є простим рекламним способом поширення назви інтернет-магазинів, що продають заборонені законодавством України речовини. До цих речовин, очевидно, відноситься і канабіс, оскільки це найпоширеніший заборонений наркотик в Україні. Інколи навіть пацієнтам доводиться користуватися послугами такого роду чорного ринку, оскільки потрібні їм препарати на основі коноплі в Україні заборонені.

Вчені за кордоном постійно займаються різного роду дослідженнями, пов'язаними з речовинами, забороненими в нашій країні, що призводить до виявлення прихованого потенціалу цих рослин, який можна використовувати таким чином, щоб це принесло користь суспільству. Питання легалізації канабісу почали розглядати в 90-х роках минулого століття в Сполучених Штатах Америки. Саме там окремі штати першими легалізували канабіс для медичних цілей. В Європейському Союзі майже всі країни використовують медичний

канабіс у медичних цілях, тобто на міжнародному рівні коноплі вже перестали вважати небезпечним наркотиком, а тим часом законодавство України не намагається адаптуватись до такого роду. будь-яку речовину та заборонити будь-які атракціони з нею.

У даному дослідженні проаналізовано теоретико-методологічні аспекти використання лікарських засобів на основі медичного канабісу закладами охорони здоров'я України; сучасний стан та проблеми адміністрування обігу медичного канабісу для медичних потреб; зацікавлені особи (стейкхолдери) та медичне використання канабісу в Україні; адміністративно-економічне обґрунтування використання медичних препаратів на основі конопель у світі; визначено шляхи вдосконалення адміністративно-господарського регулювання застосування лікарських засобів, що містять канабіс, закладами охорони здоров'я України; побудовано типові структури управління та контролю за виробництвом та дистрибуцією медичних препаратів з медичної коноплі в Україні; розроблено Концепцію змін державної політики щодо регулювання застосування закладами охорони здоров'я України лікарських засобів, що містять канабіс, з урахуванням міжнародного досвіду.

Ключові слова: лікарські засоби, адміністративне управління, зацікавлені сторони, економічне обґрунтування, лікарські засоби, заклади охорони здоров'я.

INTRODUCTION

Hemp is one of the oldest technical crops known to mankind, which in the 20th century. suffered certain restrictions on cultivation, the result of which was a sharp decrease in cultivated areas. Thanks to the creation of varieties with the absence of psychotropic properties, this culture is now returning to world production, having a steadily growing development dynamic.

The cannabis market is currently on the rise. Business is primarily attracted by the fact that hemp is a culture of complex use and zero-waste production, because all parts of plants - stems, fiber, leaves, inflorescences, seeds, roots and their processing products are raw materials for obtaining numerous types of products. Due to the high degree of adaptability and ecological plasticity, hemp does not require special geographical conditions of cultivation, it is a world culture and can be cultivated in almost all areas suitable for growing agricultural plants, can be part of any crop rotation, being a good precursor for all crops, not having common pests and diseases, improving soil structure, reducing weediness of fields, can be used for reclamation of radioactively contaminated lands.

Scientists from all over the world have already proven that hemp can be used not only for technical and industrial purposes, but also as the main component of medical preparations. Today, the medical cannabis market is one of the fastest growing and promising markets in the world. By 2020, more than 50 countries have legalized cannabis and cannabinoids for medical purposes. In this matter, Ukraine lags far behind other countries. Despite the fact that the Ukrainian population really needs drugs based on medical cannabis - the main obstacle currently is the current legislation and regulation, and significant control by the government even of technical cannabis. In Ukraine, the regulation of hemp is limited not only to medical and industrial purposes, but also to scientific and scientific and technical activities.

Currently, only three medicinal products containing cannabis (not even natural, but its synthetic copy) are allowed in Ukraine. This is an urgent problem of modern Ukrainian legislation, which limits the right to quality medicine and a comfortable life for people of such categories as: people with oncological diseases; children with drug-

resistant forms of epilepsy; palliative patients; war veterans with post-traumatic stress disorder and others.

For Ukraine, the legalization of the medical use of hemp and permission for scientific and technical activities will be a big step in terms of improving the medical field and developing the economy. After all, hemp is a culture that clearly fits into the Ukrainian crop rotation, it grows almost everywhere and has long been used by the Ukrainian population. Ukraine has sufficient agricultural potential to become a leading country with the most developed market for technical and medical hemp.

The purpose of the research is administration and economic justification the use of medical drugs by health care institutions of Ukraine on the example of medical cannabis drugs.

According to a particular purpose, only the important objectives of this work are:

1. To analyze the theoretical and methodological aspects of the use of drugs based on medical cannabis by health care institutions of Ukraine;
2. To analyze the current state and problems of administration of circulation of medical cannabis for medical purposes;
3. To analyze interested persons (stakeholders) and the medical use of cannabis in Ukraine;
4. To analyze the administrative and economic rationale for the use of medical drugs based on cannabis in the world;
5. Determine ways to improve the administrative and economic regulation of the use of medicinal products containing cannabis by health care institutions of Ukraine;
6. Model management and control structures for the production and distribution of medical preparations from medical hemp in Ukraine;
7. To develop a concept of changes in state policy regarding the regulation of the use of medicinal products containing cannabis by health care institutions of Ukraine, taking into account international experience.

The subject of the study is the regulation of the circulation of cannabis plants for medical purposes in Ukraine.

The object of the study is the analysis of interested parties and healthcare institutions of Ukraine.

The elements of scientific novelty of the obtained work results are: improvement of the administrative and economic regulation of the use of medicinal products containing cannabis by health care institutions and modeling of the management and control structure for the production and distribution of medical preparations from medicinal hemp in Ukraine.

The practical significance of the obtained results is that they can serve as a basis for the development of strategies for the development of the medical and technical hemp market in Ukraine.

The methodological basis of the research is scientifically based interpretation of processes and phenomena in the economy, dialectical, logical and systemic approaches to their consideration. During the research, general scientific methods of analysis and synthesis, theoretical generalization and comparison, statistical and graphic analysis and grouping were used. The following methods were used to solve the tasks in the work: scientific generalization (when determining the essence of processes and systematizing their components); systematic approach; formation of tables, diagrams, graphs - to present the results of theoretical and practical research in a visual form; classification, scientific abstraction, system and complex analysis, economic analysis; calculation and analytical, comparative - for comparing indicators by year; modern computer technologies for processing economic information, in particular the package of MS Excel applications, SWOT analysis.

CONCLUSIONS

Medical cannabis is not a new topic for Ukraine. Discussions and discussions in various fields have been going on for quite a long time, but despite the discussion, all processes related to legislative initiatives are still standing. Ukraine has significant problems in regulating the circulation of hemp plants for medical, industrial purposes, scientific and scientific and technical activities. At the same time, in many countries of the world, the market of medical and technical hemp does not stop its development.

Currently, in Ukraine there is a situation of inconsistency of laws with the needs of the Ukrainian population and the absence of a properly organized regulatory structure. Moreover, current legislation greatly complicates the functioning of the existing technical hemp market and production.

Therefore, modeling the structure of management and control for the production and distribution of medical preparations from medical hemp in Ukraine and improving the administrative and economic regulation of the use of medical preparations containing cannabis by health care institutions will help to solve the current problems of the market of technical hemp and start the development of the medical hemp market. It is also worth considering the experience of other countries in which cannabis has long been legalized for medical use and the recommendations given at the 41st meeting of the World Health Organization's Committee of Experts on Narcotic Addiction.

References

1. Що таке медичний канабіс
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%B1%D1%96%D1%81
2. Як працює медична марихуана <https://www.webmd.com/a-to-z-guides/medical-marijuana-faq>
3. Brian F. Thomas, Mahmoud A. ElSohly, Analytical Chemistry of Cannabis: Biosynthesis and Pharmacology of Phytocannabinoids and Related Chemical Constituents, 2016.
<https://www.sciencedirect.com/topics/chemistry/phytocannabinoid>
4. Канабіноїди
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%BE%D1%97%D0%B4%D0%B8>
5. Fride E., Bregman T., Kirkham T.C. Endocannabinoids and food intake: Newborn suckling and appetite regulation in adulthood. *Experimental biology and medicine*. 2005. Vol. 4. P. 225–234.
6. Канабіноїди <https://semena-konopli.com.ua/ua/novosti-ta-statti/kanabinojidi-grupa-spoluk-z-konoplevih>
7. <https://www.kalanimassage.com/what-is-the-endocannabinoid-system.html>
8. Rong C., Lee Y., Carmona N. E. et al. Cannabidiol in medical marijuana: *Research vistas and potential opportunities. Pharmacological Research*. 2017. Vol. 121. P. 213–218.
9. Consroe P., Sandyk R., Snider S. R. Open label evaluation of cannabidiol in dystonic movement disorders. *International Journal of Neuroscience*. 1986. Vol. 30. P. 277–282.
10. Crippa J. A. S., Zuardi A. W., Hallak J. E. C. et al. Cannabidiol for the psychosis in Parkinson's disease. *Journal of Psychopharmacology*. 2009. Vol. 23, Iss. 8. P. 979–983

11. Hill A. J., Williams C. M., Whalley B. J., Stephens G. J. Phytocannabinoids as novel therapeutic agents in CNS disorders. *Pharmacology & Therapeutics*. 2012. Vol. 133, Iss. 1. P. 79–97.
12. Karler R., Cely W., Turkanis S. A. The anticonvulsant activity of cannabidiol and cannabinol. *Life Sciences*. 1973. Vol. 13. P. 1527–1531.
13. Karler R., Turkanis S. A. The cannabinoids as potential anti-epileptics. *Journal of Clinical Pharmacology*. 1981. Vol. 21. P. 437–448.
14. Ignatowska-Jankowska B., Jankowski M., Glac W. et al. Cannabidiol-induced lymphopenia does not involve NKT and NK cells. *Journal of Physiology and Pharmacology*. 2009. Vol. 60, Suppl. 3. P. 99–103.
15. Sharma M., Hudson J. B., Adomat H. et al. In vitro anticancer activity of plant-derived cannabidiol on prostate cancer cell lines. *Pharmacology & Pharmacy*. 2014. Vol. 5, Iss. 8. P. 806–820.
16. National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. 2017. *The health effects of cannabis and cannabinoids: The current state of evidence and recommendations for research*. Washington, DC: The National Academies Press. doi: 10.17226/24625
17. Appendino G., Gibbons S., Giana A. et al. Antibacterial cannabinoids from *Cannabis sativa*: a structure-activity study. *Journal of Natural Products*. 2008. Vol. 71, Iss. 8. P. 1427–1430.
18. Ferenczy L., Gracza L., Jakobey I. An antibacterial preparation from hemp (*Cannabis sativa* L.). *Naturwissenschaften*. 1958. № 45. P. 188.
19. Leizer C., Ribnicky D., Poulev A. et al. The composition of hemp seed oil and its potential as an important source of nutrition. *Journal of Nutraceuticals, Functional & Medical Foods*. 2000. Vol. 2, Iss. 4. P. 35–53.
20. Ren Y., Whittard J., Higuera-Matas A. et al. Cannabidiol, a nonpsychotropic component of Cannabis, inhibits cue-induced heroin seeking and normalizes discrete mesolimbic neuronal disturbances. *The Journal of Neuroscience*. 2009. Vol. 29, Iss. 47. P. 14764–14769.

21. Deiana S. Potential medical uses of cannabigerol: a brief overview. Handbook of Cannabis and Related Pathologies: *Biology, Pharmacology, Diagnosis, and Treatment*. V. R. Preedy (ed.). 2017. P. 958–967.
22. Зеленина О. Н., Галіахметова І. А., Серков В. А. Перспективи використання технічної коноплі у фармакологічних цілях. *Інноваційна техніка і технологія*. 2016. № 4. 11–13 с.
23. Мигаль М. Д., Пилипченко А. В., Ситник В. П. та ін. *Насінництво конопель: монографія*. Суми, 2019. 264 с.
24. Пилипченко А. В., Орлов М. М., Шкурдода С. В. та ін. Результати селекції технічних конопель щодо збільшення вмісту канабігеролу. *Вісник Харківського національного аграрного університету. Серія «Рослинництво, селекція і насінництво, плодоовочівництво і зберігання»*. 2018. Вип. 1. 126–134 с.
25. Medications which can be replace by hemp
<https://www.cannadorra.com/en/articles/hemp-articles-and-information/9-medications-which-can-be-replace-by-hemp>
26. Налбуфін
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D0%BB%D0%B1%D1%83%D1%84%D1%96%D0%BD>
27. Медазепам
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%BF%D0%B0%D0%BC>
28. Чи допомагає канабіс при лікуванні ПТСР
<https://konopravda.com/2016/12/09/cannabis-u-likuvanni-ptsr/>
29. Золпідем [https://psychopharmacology.com.ua/knowledge-base/%D0%B7%D0%BE%D0%BB%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BC-\(zolpidem\).html](https://psychopharmacology.com.ua/knowledge-base/%D0%B7%D0%BE%D0%BB%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BC-(zolpidem).html)
30. Медопрам <https://compendium.com.ua/info/275573/medopram/#toc-4>
31. Ібупрофен <https://compendium.com.ua/dec/267924/#toc-6>

32. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>
33. Кабінет Міністрів України, Постанова «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#n11>
34. Кабінет Міністрів України, Постанова «Про внесення змін до переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-pereliku-narkotichnih-zasobiv-psihotropnih-rechovin-i-prekursoriv-i070421-324>
35. Конституція України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/paran4324#n4324>
36. European Parliament resolution of 13 February 2019 on use of cannabis for medicinal purposes https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0113_EN.html?redirect
37. Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-%D1%80>
38. МОЗ пропонує затвердити Стратегію державної політики щодо наркотиків на період до 2030 р. https://www.dls.gov.ua/for_subject/%D0%BC%D0%BE%D0%B7-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%83%D1%94-%D0%B7%D0%B0%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B8-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8E-%D0%B4%D0%B5/
39. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори" (щодо порядку обігу підконтрольних речовин) http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58893
40. Проект Закону про регулювання обігу рослин роду коноплі (Cannabis) в медичних, промислових цілях, науковій та науково-технічній діяльності для створення умов щодо розширення доступу пацієнтів до необхідного лікування онкологічних захворювань та посттравматичних стресових

розладів, отриманих внаслідок війни <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-regulyuvannya-obigu-roslin-rodu-konopli-cannabis-v-medichnikh-promislovikh-tsilyakh-naukoviy-ta-naukovo-tekhnichniy-diyalnosti-dlya-stvorenniya-umov-shchodo-rozshirenniya-d>

- 41.Грузінська І., Смагіна А., Перепелиця О., Герасименко Н., Попсуй А. *Зелена книга: ринок технічних конопель*. 2020. 20-21 с.
- 42.Кабінет Міністрів України, Постанова «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації) лікарських засобів і розмірів збору за їх державну реєстрацію (перереєстрацію)»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2005-%D0%BF#Text>
- 43.Оцінки медичної сфери України
https://ratinggroup.ua/research/ukraine/ocenka_medicinskoy_sfery_v_ukraine_21_-29_maya_2019_goda.html
- 44.Україна на карантині: моніторинг суспільних настроїв
<https://ratinggroup.ua/research/ukraine/7ffba32fbbac0ba2a21713d0a9f2c5d5.html>
- 45.Національний канцер-реєстр України <http://www.ncru.inf.ua/publications/>
- 46.Legality of cannabis https://en.wikipedia.org/wiki/Legality_of_cannabis
- 47.Усенко В.О., Косяченко К.Л. *Сучасний стан використання сполук канабісу в світовій медичній практиці*. 2019. <https://hta.ua/dijalnist/analitika/suchasnij-stan-vikoristannja-spoluk-kanabisu-v-svitovij-medichniy-praktici.html#preparati-na-osnovi-sirovini-z-konopli>
- 48.Bedrocan BV <https://bedrocan.com/>
- 49.Drury A. Poland Legalizes Medical Marijuana. *High Times*. 2017.
<https://hightimes.com/news/poland-legalizes-medical-marijuana/>
- 50.Bartosz-Burdiak P. Is the Polish medical cannabis market becoming more open? *Healt Europe Quarterly*. 2019. <https://www.healtheuropa.com/is-the-polish-medical-cannabis-market-becoming-more-open/95516/>
- 51.Learn about medical cannabis in the Czech Republic. *Medical Canabis Network*. 2019. <https://www.healtheuropa.com/medical-cannabis-czech-republic/91043/>

52. Access to Cannabis for Medical Purposes Regulations (ACMPR)
<http://laws.justice.gc.ca/eng/regulations/SOR-2016-230/>
53. Cannabis in Canada https://en.wikipedia.org/wiki/Cannabis_in_Canada
54. Legality of cannabis by U.S. jurisdiction
https://en.wikipedia.org/wiki/Legality_of_cannabis_by_U.S._jurisdiction
55. The German narcotics law (Betäubungsmittelgesetz) <http://endriss-kollegen.de/wordpress/wp-content/uploads/2015/06/What-you-should-know-about-German-Narcotics-Law.pdf>
56. Suchtmittelgesetz
<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10011040>
57. Legal status of cannabis in Austria <https://sensiseeds.com/en/blog/legal-status-of-cannabis-in-austria/>
58. Law №1729 Combat against the spread of drugs, protection of youth and other provisions. <http://www.emcdda.europa.eu/topics/law/drug-law-texts?pluginMethod=eldd.showlegaltxtdetail&id=881&lang=en&T=2>
59. NATIONAL REPORT ON THE DRUGS SITUATION IN FINLAND
http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_34736_EN_NR2001Finland.pdf
60. Dronabinol <https://en.wikipedia.org/wiki/Dronabinol>
61. What Is Marinol, and How Does It Differ From Cannabis?
<https://www.royalqueenseeds.com/blog-what-is-marinol-and-how-does-it-differ-from-cannabis-n579>
62. Dronabinol (Rx) <https://reference.medscape.com/drug/marinol-syndros-dronabinol-342047#91>
63. Nabilone <https://en.wikipedia.org/wiki/Nabilone>
64. Cesamet https://www.emedicinehealth.com/drug-nabilone/article_em.htm
65. Nabiximols <https://en.wikipedia.org/wiki/Nabiximols>
66. Sativex (nabiximols) <https://www.mstrust.org.uk/a-z/sativex-nabiximols>
67. Epidiolex <https://www.drugs.com/epidiolex.html>

- 68.Алекперова Н.В. *Анализ препаратов, которые используются на рынке каннабиса для медицинских целей*. 2019
<http://ir.library.nmu.com/bitstream/123456789/1886/1/%d0%90%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d0%bf%d0%b5%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d0%a0%d0%b5%d1%86%d0%b5%d0%bf%d1%82.pdf>
- 69.Міністерство Охорони Здоров'я, Наказ «Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських посад, посад фармацевтів, посад фахівців з фармацевтичною освітою (асистентів фармацевтів), посад професіоналів у галузі охорони здоров'я, посад фахівців у галузі охорони здоров'я та посад професіоналів з вищою немедичною освітою у закладах охорони здоров'я» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/z0892-02?lang=uk#Text>
- 70.Інфраструктура аптечного ритейлу, 2021.
<https://www.apteka.ua/article/622632>
- 71.Державна служба статистики України <https://www.ukrstat.gov.ua/>
- 72.Met PFAS verontreinigende grond succesvol gezuiverd met hennep in België, 2022. https://cannabisindustrie.nl/pfas-verontreinigende-grond-succesvol-gezuiverd-hennep-belgie/?mc_cid=7d84bea58e&mc_eid=d91ee1efbc
- 73.Державне підприємство “Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України” <https://www.dec.gov.ua/derzhavne-pidpryyemstvo-derzhavnyj-ekspertnyj-czentr-ministerstva-ohorony-zdorov-ya-ukrayiny/>
- 74.Dr. Gilles Forte, 41st Expert Committee on Drug Dependence, *Recommendations on Cannabis and Cannabis related substances*. 2019
https://www.unodc.org/documents/commissions/CND/CND_Sessions/CND_62/41ST_ECDD_RECOMMENDATIONS_-_24_JUNE.pdf

APPENDIXES

Appendix A

LIST

healthcare institutions

1. Лікувально-профілактичні заклади	1. Treatment and prevention facilities
1.1. Лікарняні заклади	1.1. Hospital facilities
1.1.1. Багатопрофільні:	1.1.1. Multidisciplinary:
Госпіталь	Hospital
Госпіталь ветеранів війни	War Veterans Hospital
Госпіталь (з поліклінікою)	Hospital (with polyclinic)
Державна установа «Головний медичний центр Міністерства внутрішніх справ України»	State institution "Main Medical Center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine"
Дитяча басейнова лікарня на водному транспорті	Children's pool hospital by water transport
Дитяча лікарня (республіканська, обласна, міська, районна)	Children's hospital (republican, regional, city, district)
Дитяче територіальне медичне об'єднання	Children's Territorial Medical Association
Дільнична лікарня (у тому числі сільських, селищних, міських рад)	District hospital (including village, settlement, city councils)
Лікарня (республіканська, обласна, центральна міська, міська, центральна районна, районна)	Hospital (republican, regional, central city, city, central district, district)
Лікарня на водному транспорті (центральна басейнова, басейнова, портова)	Hospital on water transport (central basin, basin, port)
Лікарня на залізничному транспорті (центральна, дорожня, відділкова, вузлова, лінійна, дитяча)	Hospital on railway transport (central, road, branch, nodal, linear, children's)
Лікарня нафтопереробної промисловості України	Hospital of oil refining industry of Ukraine
Лікарня професійних захворювань	Hospital of occupational diseases
Лікувально-діагностичний центр	Treatment and diagnostic center
Медико-санітарна частина (у тому числі, спеціалізована)	Medical and sanitary part (including specialized)
Медична частина (медичний пункт) з'єднання, військової частини (навчального центру)	Medical unit (medical station) of the compound, military unit (educational center)
Медичний реабілітаційний центр	Medical rehabilitation center
Медичний центр (різного профілю)	Medical center (of various profiles)
Міська лікарня швидкої медичної допомоги	City emergency medical hospital
Перинатальний центр зі стаціонаром	Perinatal center with a hospital
Пологовий будинок (обласний, міський, районний)	Maternity hospital (regional, city, district)
Студентська лікарня (обласна, міська)	Student hospital (regional, city)
Територіальне медичне об'єднання	Territorial medical association
Національна дитяча спеціалізована лікарня	National Children's Specialized Hospital

«ОХМАТДИТ»	"OKHMATDIT"
Український госпіталь для воїнів-інтернаціоналістів	Ukrainian hospital for internationalist soldiers
Український державний медико-соціальний центр ветеранів війни	Ukrainian State Medical and Social Center for War Veterans
Заклад з надання психіатричної допомоги	Institution for the provision of psychiatric care
1.1.2. Однопрофільні:	1.1.2. Single-profile:
Дерматовенерологічна лікарня	Dermatovenereological hospital
Інфекційна лікарня	Infectious disease hospital
Косметологічна лікарня	Cosmetology hospital
Лікарня відновного лікування	Rehabilitation Hospital
Онкологічний диспансер	Oncological dispensary
Отоларингологічна лікарня	Otolaryngological hospital
Офтальмологічна лікарня	Ophthalmological hospital
Протитуберкульозний диспансер	Anti-tuberculosis dispensary
Травматологічна лікарня	Traumatological hospital
Туберкульозна лікарня	Tuberculosis hospital
Фізіотерапевтична лікарня	Physiotherapy hospital
Шкірно-венерологічний диспансер	Dermatology and venereological dispensary
1.1.3. Спеціалізовані:	1.1.3. Specialized:
Гастроентерологічний диспансер	Gastroenterological dispensary
Дерматовенерологічна лікарня (у тому числі, дитяча)	Dermatovenereological hospital (including children's)
Дитячий кардіоревматологічний диспансер	Children's cardiorheumatic dispensary
Ендокринологічний диспансер	Endocrinological dispensary
Інфекційна лікарня (у тому числі, дитяча)	Infectious diseases hospital (including children's)
Кардіологічний диспансер	Cardiology dispensary
Косметологічна лікарня	Cosmetology hospital
Лікарня відновного лікування (у тому числі, дитяча)	Hospital for restorative treatment (including children's)
Лікарсько-фізкультурний диспансер	Medical and physical culture dispensary
Онкологічний диспансер	Oncological dispensary
Отоларингологічна лікарня	Otolaryngological hospital
Офтальмологічна лікарня	Ophthalmological hospital
Протитуберкульозний диспансер	Anti-tuberculosis dispensary
Травматологічна лікарня	Traumatological hospital
Трахоматозний диспансер	Trachomatous dispensary
Туберкульозна лікарня (у тому числі, дитяча)	Tuberculosis hospital (including children's)
Фізіотерапевтична лікарня	Physiotherapy hospital
Центр з профілактики та боротьби зі СНІДом	Center for prevention and fight against AIDS
Центр реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи	Rehabilitation center for children with organic damage to the nervous system
Шкірно-венерологічний диспансер	Dermatology and venereological dispensary
Центри медико-соціальної реабілітації дітей	Centers for medical and social rehabilitation of children
Тимчасовий спеціалізований шпиталь	Temporary specialized hospital
Центр медичної реабілітації та паліативної допомоги дітям	Center for medical rehabilitation and palliative care for children
1.1.4. Особливого типу:	1.1.4. Special type:
Лікарня «Хоспіс» (республіканська, обласна,	Hospital "Hospice" (republican, regional, city,

міська, районна)	district)
Обласне дитяче патолого-анатомічне бюро	Regional Children's Pathological and Anatomical Bureau
Патолого-анатомічне бюро (республіканське, обласне, міське)	Pathological and anatomical bureau (republican, regional, city)
Патолого-анатомічний центр України	Pathological and anatomical center of Ukraine
Спеціалізований диспансер радіаційного захисту населення (Український, республіканський, обласний, міський)	Specialized dispensary for radiation protection of the population (Ukrainian, republican, regional, city)
Спеціалізована поліклініка Українського науково-дослідного протичумного інституту ім. І.І. Мечнікова	The specialized polyclinic of the Ukrainian Research Antiplague Institute named after I.I. Mechnikova
Українська алергологічна лікарня	Ukrainian Allergological Hospital
Український лепрозорій	Ukrainian leprosarium
Центр реабілітації репродуктивної функції людини (республіканський, обласний)	Center for rehabilitation of human reproductive function (republican, regional)
Державна наукова установа «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами	State Scientific Institution "Scientific and Practical Center of Preventive and Clinical Medicine" of the State Administration of Affairs
Спеціальний заклад з надання психіатричної допомоги	Special institution for the provision of psychiatric care
1.2. Амбулаторно-поліклінічні заклади:	1.2. Outpatient polyclinic institutions:
Амбулаторія	Outpatient clinic
Амбулаторія загальної практики - сімейної медицини	Outpatient clinic of general practice - family medicine
Басейнова стоматологічна поліклініка	Basin dental polyclinic
Дитяча міська поліклініка	Children's city polyclinic
Дитяча стоматологічна поліклініка (обласна, міська, районна)	Children's dental polyclinic (regional, city, district)
Діагностичний центр (різного профілю)	Diagnostic center (of various profiles)
Жіноча консультація	Women's consultation
Іллічівська стоматологічна поліклініка Іллічівської басейнової лікарні на водному транспорті	Illichiv stomatological polyclinic of the Illichiv basin hospital by water transport
Київська центральна басейнова стоматологічна поліклініка МОЗ України	Kyiv Central Basin Dental Polyclinic of the Ministry of Health of Ukraine
Консультація "Шлюб і сім'я"	Consultation "Marriage and family"
Лінійна амбулаторія на залізничному транспорті	Line dispensary on railway transport
Поліклініка (центральна міська, міська, центральна районна)	Polyclinic (central city, city, central district)
Поліклініка на водному транспорті (центральна, басейнова, портова)	Polyclinic on water transport (central, basin, port)
Поліклініка на залізничному транспорті (центральна, дорожня, відділкова, вузлова, лінійна)	Polyclinic on railway transport (central, road, branch, nodal, linear)
Пункт охорони здоров'я (здоровпункт)	Health care center (health center)
Сільська лікарська амбулаторія (у т.ч. сільських та селищних рад)	Rural medical clinic (including village and settlement councils)
Стоматологічна поліклініка (обласна, міська,	Dental polyclinic (regional, city, district)

районна)	
Стоматологічна поліклініка МОЗ України при Національному медуніверситеті	Dental polyclinic of the Ministry of Health of Ukraine at the National Medical University
Стоматологічна поліклініка при Львівському медуніверситеті	Dental Polyclinic at Lviv Medical University
Студентська поліклініка (обласна, міська)	Student polyclinic (regional, city)
Фельдшерський пункт (у т.ч. сільських та селищних рад)	Paramedic station (including village and settlement councils)
Фельдшерсько-акушерський пункт (у т.ч. сільських та селищних рад)	Paramedic-midwifery point (including village and settlement councils)
Фізіотерапевтична поліклініка	Physiotherapy polyclinic
Центр планування сім'ї та репродукції людини	Center for family planning and human reproduction
Центр первинної медико-санітарної допомоги	Center for primary health care
Медико-санітарна частина (медичний пункт) закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання	Medical and sanitary part (medical center) of a higher education institution with specific study conditions
1.3. Заклади переливання крові, швидкої та екстреної медичної допомоги:	1.3. Institutions of blood transfusion, fast and emergency medical care:
Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф	Regional center of emergency medical aid and disaster medicine
Республіканський територіальний центр екстреної медичної допомоги	Republican territorial center of emergency medical care
Станція переливання крові (республіканська, обласна, міська)	Blood transfusion station (republican, regional, city)
Станція швидкої медичної допомоги	Ambulance station
Українська станція виїзної екстреної консультативної медичної допомоги	Ukrainian station of emergency emergency medical care
Центр заготівлі та переробки плазми (республіканський, обласний, міський, районний)	Plasma procurement and processing center (republican, regional, city, district)
Центр служби крові (республіканський, обласний, міський)	Blood service center (republican, regional, city)
1.4. Санаторно-курортні заклади:	1.4. Sanatorium-resort facilities:
Бальнеологічна лікарня (у т.ч. дитяча)	Balneological hospital (including children's)
Грязелікарня (у т.ч. дитяча)	Mud clinic (including children's)
Дитячий оздоровчий центр	Children's health center
Курортна поліклініка	Resort polyclinic
Міжнародний дитячий медичний центр	International Children's Medical Center
Санаторій (у т.ч. дитячий, однопрофільний, багатoproфільний, спеціалізований)	Sanatorium (including children's, single-specialty, multi-specialty, specialized)
Санаторій для дітей з батьками	Sanatorium for children with their parents
Санаторій-профілакторій	Sanatorium-prophylaxis
2. Санітарно-профілактичні заклади	2. Sanitary and preventive facilities
2.1. Санітарно-епідеміологічні заклади:	2.1. Sanitary and epidemiological institutions:
Дезінфекційна станція з профілактичної дезінфекції	Disinfection station for preventive disinfection
Дезінфекційна станція (обласна, міська)	Disinfection station (regional, city)
Об'єднання (підприємство)	Association (enterprise)
"Профдезінфекція" (обласне, міське)	"Profdisinfection" (regional, city)

Об'єднання "Меддезінфекція" (обласне, міське)	Association "Meddisinfection" (regional, city)
Протичумна станція	Anti-plague station
Санітарно-епідеміологічна станція (центральна, республіканська, обласна, міська, міжрайонна, районна)	Sanitary and epidemiological station (central, republican, regional, city, interdistrict, district)
Санітарно-епідеміологічна станція на водному транспорті (центральна, басейнова, портова)	Sanitary and epidemiological station on water transport (central, basin, port)
Санітарно-епідеміологічна станція на залізничному транспорті (центральна, на залізницях, лінійна)	Sanitary and epidemiological station on railway transport (central, on railways, linear)
Санітарно-епідеміологічна станція об'єкта з особливим режимом роботи	Sanitary-epidemiological station of the facility with a special mode of operation
Центральна санітарно-епідеміологічна станція на повітряному транспорті	Central sanitary and epidemiological station by air transport
2.2. Заклади санітарної просвіти:	2.2. Institutions of sanitary education:
Центр здоров'я (Український, республіканський, обласний, міський, районний)	Health center (Ukrainian, republican, regional, city, district)
2.3. Заклади громадського здоров'я:	2.3. Public health institutions:
Лабораторний центр (обласний, міський, на водному, залізничному, повітряному транспорті) Міністерства охорони здоров'я України;	Laboratory center (regional, city, water, rail, air transport) of the Ministry of Health of Ukraine;
Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України;	Public Health Center of the Ministry of Health of Ukraine;
Центр громадського здоров'я (обласний, міст Києва та Севастополя);	Public Health Center (regional, city of Kyiv and Sevastopol);
Центр контролю та профілактики хвороб (республіканський, обласний, міст Києва та Севастополя).	Disease control and prevention center (republican, regional, cities of Kyiv and Sevastopol).
2.4. Центр превентивної медицини Державного управління справами	2.4. Center for Preventive Medicine of the State Administration of Affairs
Центр превентивної медицини закладу охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України	Preventive Medicine Center of the Health Care Institution of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine
3. Фармацевтичні (аптечні) заклади:	3. Pharmaceutical (pharmacy) establishments:
Аптека	Pharmacy
Аптечна база (склад)	Pharmacy base (warehouse)
База (склад) медичної техніки	Base (warehouse) of medical equipment
База спеціального медичного постачання (центральна, республіканська, обласна)	Base of special medical supply (central, republican, regional)
Контрольно-аналітична лабораторія	Control and analytical laboratory
Лабораторія з аналізу якості лікарських засобів	Laboratory for the analysis of the quality of medicinal products
Магазин (медичної техніки, медичної оптики)	Shop (medical equipment, medical optics)
4. Інші заклади у сфері охорони здоров'я:	4. Other institutions in the field of health care:

Інформаційно-аналітичний центр медичної статистики	Information and Analytical Center of Medical Statistics
Молочна кухня	Dairy kitchen
Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України	Center of Medical Statistics of the Ministry of Health of Ukraine
Автопідприємства санітарного транспорту	Automobile enterprises of sanitary transport
Державний заклад «Референс-центр з молекулярної діагностики Міністерства охорони здоров'я України»	State institution "Reference Center for Molecular Diagnostics of the Ministry of Health of Ukraine"
5. Заклади медико-соціального захисту:	5. Institutions of medical and social protection:
Будинок дитини (обласний, міський, районний)	Children's home (regional, city, district)
Обласний центр (бюро) медико-соціальної експертизи	Regional center (bureau) of medical and social examination
6. Установи/заклади системи соціального захисту населення.	6. Institutions/facilities of the system of social protection of the population.